

เจาะลึกน้ำมันพืชไทย.....อยู่จุดใดบนเวทีการค้าโลก

สนค. ศึกษาความต้องการน้ำมันพืชทั่วโลก พบเติบโตต่อเนื่องในช่วงปี 2558 – 2568 ที่อัตราเฉลี่ย 2.48% ต่อปี จากการใช้บริโภคไปจนถึงพลังงาน เปิดประตูให้พืชน้ำมันไทยคว้าโอกาสการค้าในตลาดโลกได้มากขึ้น และช่วยยกระดับสินค้าเกษตรในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการค้าไทย

นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) โฆษกกระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยว่า สนค. ได้ติดตามสถานการณ์การบริโภคน้ำมันพืชทั่วโลก โดยฐานข้อมูลด้านการตลาดและอุตสาหกรรม Statista พบว่าในช่วงปี 2558 – 2568 เติบโตเฉลี่ย 2.48% ต่อปี และมีอัตราเติบโตเฉลี่ยต่อปี (CAGR) ดังนี้ น้ำมันดอกทานตะวัน 3.04% น้ำมันปาล์ม 2.79% น้ำมันถั่วเหลือง 2.63% น้ำมันปาล์มเมล็ดใน 2.23% น้ำมันเรพซิด (คาโนลา) 2.01% น้ำมันถั่วลิสง 1.39% น้ำมันมะพร้าว 1.28% น้ำมันเมล็ดฝ้าย 1.24% และน้ำมันมะกอก 0.21% แนวโน้มการบริโภคน้ำมันพืชที่เพิ่มขึ้น เปิดโอกาสให้พืชน้ำมันของไทยที่มีศักยภาพในการเพาะปลูกหรือแปรรูป เช่น ปาล์มน้ำมัน ถั่วเหลือง ไร่ข้าว และมะพร้าว เป็นต้น โดยเมื่อพิจารณาศักยภาพด้านการผลิตและการค้าน้ำมันพืชของไทย พบข้อมูลดังนี้

น้ำมันปาล์ม : ในปี 2567 ไทยมีผลผลิตปาล์มน้ำมันเป็นอันดับที่ 3 ของโลก (รองจากอินโดนีเซียและมาเลเซีย) สัดส่วนการผลิต 4.47% ของการผลิตโลก การส่งออกน้ำมันปาล์มของโลก (พิกัด 1511) มีมูลค่า 41,212.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเมื่อพิจารณาศักยภาพทางการค้า จากฐานข้อมูล Trademap พบว่า **ไทยมีมูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มเป็นอันดับที่ 4 ของโลก** (ผู้ส่งออกสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเนเธอร์แลนด์) โดยไทยส่งออกน้ำมันปาล์มเป็นมูลค่า 872.31 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัว 3.17% จากปีก่อนหน้า ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ อินเดีย (สัดส่วน 84.55%) เมียนมา (11.13%) และ จีน (1.83%) และในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีมูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มเติบโตต่อเนื่อง โดยมีอัตราเติบโตเฉลี่ยต่อปี (ปี 2563 - 2567) 40.85%

น้ำมันถั่วเหลือง : ไทยมีผลผลิตถั่วเหลืองไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศ จึงต้องนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองจากต่างประเทศ สำหรับใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น โรงงานสกัดน้ำมัน อาหารสัตว์ แปรรูปอาหาร และใช้ทำพันธุ์ โดยในปี 2567 ไทยนำเข้าเมล็ดถั่วเหลือง (พิกัด 1201) 3.87 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 1,942.83 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แหล่งนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองที่สำคัญของไทย ได้แก่ บราซิล (สัดส่วน 85.82%) สหรัฐอเมริกา (12.00%) และแคนาดา (1.71%)

การส่งออกน้ำมันถั่วเหลืองของโลก (พิกัด 1507) มีมูลค่า 12,126.18 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเมื่อพิจารณาศักยภาพทางการค้า พบว่า **ไทยมีมูลค่าการส่งออกน้ำมันถั่วเหลืองเป็นอันดับที่ 11 ของโลก** (ผู้ส่งออกสูงสุด 3 อันดับแรกของโลก ได้แก่ อาร์เจนตินา บราซิล และสหรัฐอเมริกา) โดยไทยส่งออกน้ำมันถั่วเหลืองเป็นมูลค่า 284.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัว 7.65% จากปีก่อนหน้า ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ เวียดนาม (สัดส่วน 26.46%) อินเดีย (16.63%) และเกาหลีใต้ (11.99%) และในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มูลค่าการส่งออกน้ำมันถั่วเหลืองเติบโตต่อเนื่อง โดยมีอัตราเติบโตเฉลี่ยต่อปี (ปี 2563 - 2567) 22.72%

น้ำมันรำข้าว : ไทยมีผลผลิตข้าวเปลือกเป็นอันดับที่ 6 ของโลก สัดส่วนการผลิต 4.13% ของการผลิตโลก เนื่องจากไม่มีพิกัดศุลกากรระดับสากลจึงทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบตัวเลขการค้าน้ำมันรำข้าวของโลกได้ชัดเจน และเมื่อพิจารณาศักยภาพทางการค้าของไทย ข้อมูลกระทรวงพาณิชย์ พบว่า ไทยส่งออกน้ำมันรำข้าว (พิกัด 15159099001) เป็นมูลค่า 64.95 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัว 3.87% จากปีก่อนหน้า ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ เกาหลีใต้ (สัดส่วน 26.66%) ญี่ปุ่น (24.44%) และออสเตรเลีย (13.42%) และในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีมูลค่าการส่งออกน้ำมันรำข้าวเติบโตต่อเนื่อง โดยมีอัตราเติบโตเฉลี่ยต่อปี (ปี 2563 - 2567) 3.98%

น้ำมันมะพร้าว : ปี 2567 ไทยมีผลผลิตมะพร้าวเป็นอันดับที่ 10 ของโลก สัดส่วนการผลิต 1.41% ของการผลิตโลก การส่งออกน้ำมันมะพร้าวของโลก (พิกัด 151311 และ 151319) มีมูลค่า 4,268.31 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อพิจารณาศักยภาพทางการค้า พบว่า ไทยมีมูลค่าการส่งออกน้ำมันมะพร้าวเป็นอันดับที่ 23 ของโลก ไทยส่งออกน้ำมันมะพร้าวเป็นมูลค่า 4.89 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัว 6.41% จากปีก่อนหน้า ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น (สัดส่วน 24.10%) รัสเซีย (11.56%) และฮ่องกง (9.59%) และในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มูลค่าการส่งออกน้ำมันมะพร้าวของไทยหดตัวต่อเนื่อง โดยมีอัตราหดตัวเฉลี่ยต่อปี (ปี 2563 - 2567) 12.74%

นายพูนพงษ์ กล่าวทิ้งท้ายว่า แนวโน้มการบริโภคน้ำมันพืชของโลกที่เพิ่มขึ้น เป็นโอกาสการพัฒนาสินค้าเกษตรไทย จะเห็นได้ว่าทั้งน้ำมันปาล์มและน้ำมันรำข้าว เป็นน้ำมันพืชที่ไทยมีศักยภาพในการผลิตและส่งออก ขณะที่น้ำมันถั่วเหลือง ไทยมีศักยภาพในการส่งออก โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า มูลค่าการส่งออกน้ำมันถั่วเหลืองของไทยมีอัตราเติบโตเฉลี่ยต่อปี 22.72% แต่จำเป็นต้องนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองเพื่อมาสกัดและแปรรูปเพื่อการส่งออก เนื่องจากการผลิตเมล็ดถั่วเหลืองในประเทศมีต้นทุนสูงกว่า สำหรับน้ำมันมะพร้าว ในปัจจุบันมุ่งเน้นการส่งออกน้ำมันมะพร้าว เนื้อมะพร้าว และกะทิ มากกว่านำมาแปรรูปเป็นน้ำมัน อย่างไรก็ตาม ทัศนคติการบริโภคน้ำมันมะพร้าวเพื่อสุขภาพและใช้เป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ดูแลร่างกาย ยังคงได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง น้ำมันมะพร้าวจึงมีโอกาสดำรงส่วนแบ่งตลาดโลกได้เพิ่มขึ้น ดังนั้น การที่ประเทศไทยมีจุดแข็งด้านภูมิประเทศและอากาศที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชหลากหลายชนิด และสามารถนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันได้หลายประเภท จึงควรส่งเสริมการผลิตพืชน้ำมันให้สอดคล้องตามความต้องการน้ำมันพืชของโลก ทั้งกลุ่มผู้บริโภคทั่วไป (Mass Market) และตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) เช่น กลุ่มคนรักสุขภาพ และกลุ่มมังสวิรัติ เป็นต้น อันจะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้สินค้าเกษตรไทย สร้างพืชเศรษฐกิจใหม่ ตลอดจนยกระดับอุตสาหกรรมน้ำมันพืชไทยให้เติบโตได้อย่างยั่งยืน

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

13 มิถุนายน 2568